

ISSN 2518-1890
DOI 10.35619/ucpmk.v49i

**Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Інститут культурології
Національної академії мистецтв України**

**Ministry of Education and Science of Ukraine
Rivne State University of the Humanities
Institute of Culturology
of the National academy of Arts of Ukraine**

**УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА:
МИНУЛЕ, СУЧАСНЕ, ШЛЯХИ РОЗВИТКУ
Науковий збірник**

**UKRAINIAN CULTURE:
THE PAST, MODERN WAYS OF DEVELOPMENT
Scientific journals**

**За загальною редакцією *В.Г. Виткалова*
Editor-in-Chief *V. Vytkalov***

**Засновано у 1995 році
Founded in 1995**

***Випуск 49*
*Issue 49***

**Рівне : РДГУ, 2024
Rivne : Rivne State University in the Humanities, 2024**

Співзасновники: Рівненський державний гуманітарний університет та Інститут культурології Національної академії мистецтв України; видавець: Рівненський державний гуманітарний університет

Збірник перересторований МОН України як фахове видання з культурології (Додаток 4 до наказу Міністерства освіти і науки України 02.07.2020 № 886) і входить до категорії «Б», за спеціальностями: 023 – образотворче мистецтво; 024 – хореографія; 025 – музичне мистецтво; 026 – сценічне мистецтво; 027 – музеєзнавство. Пам'яткознавство; 034 – культурологія. Згідно зі змінами до наказу № 220 від 12.02.2024 р. до збірника додано нові напрями: 022 – дизайн; 028 – менеджмент соціокультурної діяльності.

Друкується за рішенням учених рад РДГУ (протокол № 12 від 5 грудня 2024 р.) та Інституту культурології НАМ України (протокол № 9 від 26 листопада 2024 р.)

Видання зареєстровано: ISSN International Centre (Paris, FRANCE): ISSN № 2411-1546 (Print)

Видання індексується: Index Copernicus (Польща), Google Scholar, Cosmos (США) та Research Gab», Research Bible (Німеччина); CEEOL; Cite factor; European Reference Index for the Humanities (ERIH), Збірник поданий на порталі Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського в інформаційному ресурсі «Наукова періодика України».

Статті перевіряються на системі антиплагіат «strikeplagiarism», або «Unicheck».

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації видано Міністерством юстиції України, серія КВ № 22258-12158 ІІР від 20.05.2016 р.

Головний редактор:

Muszkiet Radoslaw – prof. UMK profesor uniwersytetu Katedra Kultury Fizycznej Nicolaus Copernicus University, Toruń, експерт Міністерства національної освіти (Республіка Польща); **Виткалов Сергій Володимирович** – доктор культурології, професор, професор кафедри івент-індустрій, культурології та музеєзнавства, Рівненський державний гуманітарний університет, заступник головного редактора (Україна).

Редакційна колегія:

Чміль Г. П. – доктор філософських наук, професор, дійсний член (академік) Національної академії мистецтв України, директор Інституту культурології НАМУ (голова редколегії); **Андрущенко Т. І.** – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри етики та естетики, Український державний університет ім. М. П. Драгоманова (Україна); **Афоніна О. С.** – доктор мистецтвознавства, професор, професор кафедри академічного і естрадного вокалу та звукорежисури, Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв (Україна); **Безугла Р. І.** – доктор мистецтвознавства, професор, завідувач відділу теорії та історії культури Інституту проблем сучасного мистецтва НАМУ (Україна); **Бокотей М. А.** – кандидат мистецтвознавства, доцент, член-кореспондент НАМ України, завідувач кафедри художнього скла, Львівська національна академія мистецтв (Україна); **Виткалов В. Г.** – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри івент-індустрій, культурології та музеєзнавства, Рівненський державний гуманітарний університет, відповідальний секретар (Україна); **Вергунова Н. С.** – кандидат мистецтвознавства, доцент, завідувач кафедри «Дизайн та 3D моделювання» Харківський національний університет міського господарства ім. О. Бекетова; **Гаврилюк С. В.** – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри музеєзнавства, пам'яткознавства та інформаційно-аналітичної діяльності, Волинський національний університет імені Лесі Українки (Україна); **Гончарова О. М.** – доктор культурології, професор, професор кафедри музеєзнавства та експертизи історико-культурних цінностей, Київський національний університет культури і мистецтв (Україна); **Гуменчук А. В.** – кандидат історичних наук, доцент, перший проректор, Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури (Україна); **Горбань Ю. І.** – кандидат культурології, професор кафедри інформаційних технологій, Київський національний університет культури і мистецтв (Україна); **Герчанівська П. Е.** – доктор культурології, професор, кафедри культурології, НУ Києво-могилянська академія (Україна); **Душний А. І.** – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри народних музичних інструментів та вокалу, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка (Україна); **Дичковський С. І.** – доктор культурології, професор, Польського Лінгвістичного ун-ту (Poland); **Жукова Н. А.** – доктор культурології, професор кафедри графіки, ВПІ «КПІ ім. І. Сікорського» (Україна); **Зінків І. Я.** – доктор мистецтвознавства, професор, професор кафедри теорії музики, Львівська національна музична академія ім. М.В. Лисенка (Україна); **Кротова Т. Ф.** – доктор мистецтвознавства, професор, професор кафедри мистецтва і дизайну костюму, Київський національний університет технологій та дизайну; **Коваль Л. М.** – доктор технічних наук, доцент, завідувач кафедри графічного дизайну, Київська академія декоративно-прикладного мистецтва і дизайну ім. М.Бойчука (Україна); **Копієвська О. Р.** – доктор культурології, професор, завідувач кафедри арт-менеджменту та івент-технологій, Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв (Україна); **Кашшай О.С.** – кандидат мистецтвознавства, в.о. проректора з наукової роботи, Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури (Україна); **Курдина Ю. М.** – кандидат історичних наук, старший викладач кафедри історії, музеєзнавства і культурної спадщини, Національний університет «Львівська політехніка» (Україна); **Кідрова І. О.** – кандидат мистецтвознавства, доцент, доцент кафедри «Музичне мистецтво естради» КЗ Київської ради «Академія мистецтв ім. П.Чубинського»; **Лагутенко О. А.** – доктор мистецтвознавства, професор, професор кафедри теорії та історії мистецтв Національна академія образотворчого мистецтва та архітектури (Україна); **Любарєв В. В.** – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри менеджменту та інноваційних технологій соціокультурної діяльності, Український державний університет ім. М. Драгоманова (Україна); **Матоліч І. Я.** – кандидат мистецтвознавства, завідувач кафедри дизайну «Університет Короля Данила»; **Мартич Р. В.** – кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії, Київський університет імені Б. Грінченка (Україна); **Майстренко-Вакулєнко Ю. В.** – кандидат мистецтвознавства, доцент, в.о. проректора з наукової та творчої роботи, Національна академія образотворчого мистецтва та архітектури (Україна); **Максимовська Н. О.** – доктор педагогічних наук, професор кафедри менеджменту культури та соціальних комунікацій, Харківська державна академія культури (Україна); **Оборська С. В.** – кандидат мистецтвознавства, професор, Київський національний університет культури і мистецтв (Україна); **Олійник В. А.** – кандидат мистецтвознавства, доцент, ПВНЗ «Київський університет культури»; **Патик Р. С.** – кандидат мистецтвознавства, доцент, доцент, професор, ЛНАМ, Вчений секретар Західного центру Національної академії мистецтв України (Україна); **Петрова І. В.** – доктор культурології, професор, професор кафедри івент-менеджменту та індустрії дозвілля, Київський національний університет культури і мистецтв (Україна); **Петрова О. М.** – доктор філософських наук, професор, головний співробітник ППСМ АМ України, почесний академік НАМ України (Україна); **Сташевська І. О.** – доктор педагогічних наук, заслужений діяч мистецтв України, професор, Харківська державна академія культури (Україна); **Смирна Л. В.** – доктор мистецтвознавства, старший науковий співробітник, начальник відділу міжнародних наукових і мистецьких зв'язків, Національна академія мистецтв України (Україна); **Совгиря Т. І.** – доктор культурології, професор кафедри режисури та акторської майстерності Київський національний університет культури і мистецтв (Україна); **Тагарнікова А. А.** – доктор мистецтвознавства, доцент кафедри мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін, Міжнародного гуманітарного університету (Україна); **Шабанова Ю. О.** – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії і педагогіки, Національний технічний університет «Дніпровська політехніка» (Україна); **Жукова Н. А.** – доктор культурології, професор кафедри графіки ВПІ, «КПІ ім. І. Сікорського» (Україна); **Zukow Walery** – Associate professor, Department of Spatial Management and Tourism, Nicolaus Copernicus University in Torun, Torun (Poland); **Фрайт О.** – доктор мистецтвознавства, професор кафедри музично-теоретичних дисциплін та інструментальної підготовки, Дрогобицький державний педуніверситет ім. І. Франка (Україна); **Фрідріх А. В.** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри практики англійської мови, РДГУ (PhD Affiliation: Warsaw University, Poland Indiana University, the USA, nonresidential fellowship, U4U, Invited Scholar), редагування англійського тексту анотацій (Україна); **Skuza Sylwia** – professor UMK, habilitated doctor, Editor-in-chief of series Sport: Language, Society, Culture, Head of the department of Romance Language Nicolaus Copernicus University in Torun; **Lech Zielinski** – professor, habilitated doctor, Editor-in-chief of the Translation Studies Yearbook. Studies on the theory, practice, and didactics of translation (Rocznik Przekładoznawczy), Editor-in-chief of series Sport: Language, Society, Culture. Head of the Department of German and Japanese and Translation Studies. Nicolaus Copernicus University in Torun

Українська культура : минуле, сучасне, шляхи розвитку : наук. зб. Вип. 49 / упоряд. і наук. ред. В. Г. Виткалов ; редкол.: Г. П. Чміль, В. Г. Виткалов, П. Е. Герчанівська та ін. ; наук.-бібліогр. редагування наукової бібліотеки РДГУ. Рівне : РДГУ, 2024. 659 с.

ISSN 2518-1890

Редагування англійського тексту анотацій – канд. пед. наук, доц. кафедри практики англійської мови РДГУ **Фрідріх А. В.**

Рецензент: **Панченко В. І.** – доктор філософських наук, професор, професор кафедри етики, естетики і культурології Київського національного університету ім. Т.Г. Шевченка; **Демчук Р.В.** – доктор культурології, професор кафедри культурології Національного університету «Києво-Могилянська академія»; **Фабрика-Процька О.** – доктор мистецтвознавства, професор, професор кафедри музичної україністики та народно-інструментального мистецтва Навчально-наукового інституту мистецтв, Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника, Івано-Франківськ, Україна

Редакційна колегія не завжди поділяє точку зору авторів.

У збірнику вміщено статті науковців вищих навчальних закладів, присвячені розгляду історико-культурологічної проблематики переважно західноукраїнських теренів. Певна частина матеріалу висвітлює різні грані теоретико-методологічних проблем української культури. Окремий розділ складають повідомлення, огляди та рецензії.

Для науковців, студентів, аспірантів та усіх тих, хто цікавиться вітчизняною історико-культурною спадщиною.

ISSN 2518-1890

**СУЧАСНІ ФОРМИ ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ
НАРОДНОЇ КУЛЬТУРИ ЗАСОБАМИ МУЗЕЮ ПРИКЛАДНОГО МИСТЕЦТВА ЗАКАРПАТТЯ
МУКАЧІВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ В СИСТЕМІ ПАМ'ЯТКООХОРОННОЇ МЕРЕЖІ
УКРАЇНИ**

Вікторія Олійник – кандидат культурології, доцент,
доцент кафедри готельно-ресторанної та музейної справи,
Мукачівський державний університет, Мукачево
<https://orcid.org/0000-0002-7290-5138>
<https://doi.org/10.35619/ucpmk.vi49.917>
Viktoriaoilinyk1982@gmail.com

Діана Штерр – кандидат історичних наук, старший викладач
кафедри готельно-ресторанної та музейної справи,
Мукачівський державний університет, Мукачево
<https://orcid.org/000-0003-0423-9396>

Оксана Жеребак – провідний фахівець музею
прикладного мистецтва Закарпаття, Мукачівський державний університет,
асистент кафедри готельно-ресторанної та музейної справи,
Мукачівський державний університет, Мукачево
<https://orcid.org/0009-0005-3721-8948>

Розглянуто культурно-дозвілєві, мистецькі, освітні та інші форми збереження й популяризації народної культури Карпатського регіону. Виявлено проблеми та перспективи збирання, збереження та вивчення пам'яток народного ремісництва, що здійснюються засобами Музею прикладного мистецтва Закарпаття Мукачівського державного університету.

Визначено, що специфіка діяльності Музею прикладного мистецтва Закарпаття Мукачівського державного університету полягає у комплексному показі національної народної культури, реконструкції народних традицій, предметів побуту, знарядь праці, ужиткового мистецтва і активно використовується в навчальному процесі. Досліджено, що провідними у справі виховання молодого покоління українців є популяризація локальних народних традицій та звичаїв засобами театралізованих проєктів та профільних майстер-класів.

Ключові слова: музей, експонат, колекція, народна культура, пам'яткознавство, пам'яткоохоронна мережа.

Постановка проблеми. Сучасний процес етнонаціонального відродження в Україні з необхідністю передбачає дослідження, осмислення та популяризацію етнокультурної спадщини. Однією з найефективніших форм збереження пам'яток культури та соціального досвіду людства є музейне колекціонування та експонування. В сучасних умовах стратегічного суспільно-політичного, просвітницького та естетичного значення набуває українська культурна спадщина, що представлена в колекціях українських музеїв прикладного мистецтва. Відзначимо, що частина рухомих пам'яток, які репрезентують етнокультурну, мистецьку та історичну спадщину Закарпаття, зберігаються та експонуються в музеї прикладного мистецтва Закарпаття Мукачівського державного університету.

Останні дослідження та публікації. Актуальні питання у сфері охорони культурної спадщини в Україні розглядає Р. Харковенко. Автор зазначає, що в Україні немає єдиного реєстру об'єктів культурної спадщини. Електронні реєстри неможливо створити, поки не буде реформовано законодавство у сфері охорони культурної спадщини. Наразі весь облік об'єктів культурної спадщини у музеях і заповідниках аналоговий і ведеться у паперовому варіанті [7].

Проблеми організації експозиції в музеях прикладного мистецтва, принципи, особливості сприймання пам'яток у природному оточенні виявлено та осмислено Г. Скрипник у праці «Етнографічні музеї України. Становлення та розвиток» [5]. Проблеми реалізації музейної педагогіки розглядає в своїх працях С. Руденко [4]. Питання комунікації в музеях, як форми діалогу з відвідувачем, вивчає М. Зубар. Науковець аналізує досвід польських і європейських музеологів і висвітлює їх підходи до трансформації музеїв відповідно до актуальних вимог сучасності [1].

Варто підкреслити і вагому роль сучасних науковців Закарпаття у питанні дослідження історії прикладного мистецтва краю : П. Федака, М. Тиводар [6], В. Коцан та ін.

Практика відбору експонатів, проблеми фондозбереження та реставрації предметів сакрального, мистецького та декоративно-ужиткового змісту розглядається у працях М. Мегела, К. Лошак, К. Денищич, Ю. Мешко та ін. Проблему популяризації народного мистецтва Закарпаття засобами виставкової діяльності розглядає у своїй науковій праці С. Полак. Утім, основні напрями цієї теми лише окреслені.

Не зважаючи на пошквдження етнографічних студій та мистецьких розвідок, на Закарпатті деякі види ремісництва та декоративно-прикладного мистецтва є призабутими та потребують більш детального вивчення, відродження та популяризації на широкий загал. У зв'язку з цим також набувають актуальності питання «оживлення» експозицій та повернення автентичності свят і обрядів як невід'ємних складових традиційно-побутової культури поліетнічного Закарпаття.

Таким чином, висвітлення всіх аспектів діяльності Музею прикладного мистецтва Закарпаття при Мукачівському державному університеті (МДУ) як важливого осередку культури та мистецтва регіону, що зберігає та популяризує багату культурну спадщину Закарпаття – є метою даної публікації.

Підкреслимо, що Музей є структурним підрозділом Мукачівського державного університету і створений задля залучення учнівської та студентської молоді до вивчення і збереження історичної та культурної спадщини українського народу, формування освіченої, розвиненої особистості й сприяння вихованню у неї патріотизму, любові до України, поваги до народних звичаїв, традицій, національних цінностей українського народу.

Музей прикладного мистецтва Закарпаття Мукачівського державного університету був створений шляхом об'єднання Мукачівського технологічного інституту та Мукачівського гуманітарно-педагогічного інституту. На базі двох музеїв, існуючих в цих закладах (музею прикладного мистецтва та музею етнографії та освіти краю) й створено єдину об'єднану структуру – Музей прикладного мистецтва Закарпаття.

У 1999 році за ініціативою доцента кафедри технології та конструювання швейних виробів Коприви Агтили Тиберійовича були започатковані експедиції в окремі місцевості Закарпаття з метою наукового дослідження та збору предметів народного мистецтва.

Вивчення традицій народного кравецтва, вишивки, різьбярства, кераміки та інших видів декоративно-прикладного мистецтва Закарпаття і нині надає можливість трансформувати ці сталі мотиви в сучасні форми одягу, графічного дизайну, а також втілювати їх у живопис та скульптуру.

Діяльність музею зосереджена на формування естетичного смаку та творчих здібностей здобувача вищої освіти, також включає в себе організацію виставок творчих робіт здобувачів, колекцій одягу, дизайнерських проектів тощо.

Завданням музею є стимулювання здобувачів до творчої інтерпретації народних джерел у сучасні форми одягу, взуття із метою розвитку українського етно-дизайну у даному регіоні та за його межами.

Закарпаття пишається своїм національним мистецтвом, проілюстрованим через різьбярство, ковальські вироби, тканини, одяг, вишивки, гончарство, килими та традиційні музикальні інструменти. Тож у музейних експозиціях показані витвори різних видів народного мистецтва та побуту населення Закарпаття XIX–XX ст. Зібрана найбільш повна колекція народних костюмів, ткацьких виробів, домотканих рушників із прекрасною вишивкою. І кожна з цих речей є унікальною. Орнаменти та вишиті мотиви не повторюються.

Різьбярство і гончарство є репрезентативним народним мистецтвом для західних українців. Передані з покоління в покоління ремесла були вдосконалені, виготовлюючи на даний момент розкішні вироби для повсякденного життя. Чудові зразки виробів із дерева і глини можна побачити в музеї.

У Музеї прикладного мистецтва Закарпаття Мукачівського державного університету можна презентовані наступні колекції:

- Прядіння та ткацтво;
- Народна вишивка;
- Гончарство;
- Хатне начиння;
- Речі домашнього вжитку.

Увагу відвідувачів привертає також колекція домотканих виробів та наявний ткацький верстат. Зауважимо, що ткацтво, як і виготовлення народного одягу та вишивки, були найбільш поширеними та масовими ремеслами на Закарпатті. До кінця 30-х років XX ст. більшість потреб у тканинах селяни забезпечували собі домашнім виробництвом. У кожній сім'ї були виготовлені з дерева ткацькі верстати («кросна»), а кожна жінка вміла прясти, ткати і вишивати. «На ткацькому верстаті виготовлялися різні вироби, що широко використовувалися в народному побуті – традиційний одяг, господарський (побутовий, інтер'єрний) та обрядовий текстиль [1].

Експозиція народного одягу етносів Закарпаття дає можливість глядачам заглибитися як і у загальноукраїнський контекст традиційної культури місцевого українського населення, так і виразні етнографічно-територіальні та етнічні особливості в народній культурі угорського та румунського населення Закарпаття. З давніх часів народні майстри приділяли особливу увагу створенню буденного та святкового одягу, адже як відомо, за сорочкою і багатством її декорування населення Закарпаття часто визначало соціальний стан її власників [6; 163].

Крім експонатів, у фонді зберігається понад 1000 ілюстрацій, світлин, фото, а також архівні матеріали, що засвідчують факти з життя, побуту, духовну та матеріальну культуру всіх етносів, проживаючих на території Закарпаття.

На відміну від представлених вище і нині популярних народних ремесел Закарпаття, залишається актуальним питання збереження та відтворення призабутих: архітектурної різьби та етно-меблярства, котрі ще потребують послідовного вивчення технології створення та автентичних оздоб.

За особистою ініціативою працівників музею, викладачів та здобувачів Мукачівського державного університету проводяться експедиційні дослідження направлені на вивчення та збереження предметів прикладного мистецтва Закарпаття, що сприяє поповненню фондів музею новими експонатами, дослідженню естетичних засад, конструктивних особливостей та технології виготовлення окремих видів прикладного мистецтва Закарпаття, розвитку науково-дослідної роботи вузу у цілому.

Відмітимо, що працівники музею постійно влаштовують майстер-класи, інтерактивні заняття з елементами квесту, презентації результатів роботи музейної студії народної творчості, організовують спеціалізовані програми різного виду діяльності для різних категорій відвідувачів, реконструкції народних традицій та відтворення традиційних ремесел в межах проекту «Андріївські вечорниці» [2; 100].

Підкреслимо, що окрім завдання консервації, збереження, та експонування колекцій, музей прикладного мистецтва Закарпаття активно реалізується музейна педагогіка в комунікації з учнями шкіл та студентами вишів. Зокрема, викладачами Мукачівського державного університету та науковими співробітниками музею прикладного мистецтва Закарпаття МДУ, проводиться розробка спеціалізованих освітніх програм та майстер-класів для популяризації призабутих видів декоративно-прикладного мистецтва краю.

Музей надає можливість для проведення лекцій згідно програми курсу «Історія костюму» за темами:

- народний костюм Закарпаття. Генеза та художньо-конструктивні особливості;
- народний костюм гуцулів Закарпаття;
- народний костюм бойків Закарпаття;
- народний костюм лемків Закарпаття;
- народні костюми національних меншин Закарпаття.

Нещодавно проведено низку оригінальних заходів щодо популяризації народних традицій, ремесел та ремісництва. Зокрема зусиллями викладачів та здобувачів вищої освіти реалізовано ряд театралізованих екскурсій та проект «Андріївські вечорниці», в межах якого відвідувачі брали активну участь у відтворенні народних традицій та ремесел, приміряли на себе безцінний спадок предків – оригінальні, автентичні народні костюми, вивчали сакральні символи, відтворені у традиційній вишивці краян. Здобувачі вищої освіти, науково-педагогічні працівники МДУ та гості музею мали змогу відтворити давні звичаї краю, як згадує Олійник Вікторія у своїй праці «До питання реалізації матримоніальних девіацій в зимовій календарній обрядовості українців Закарпаття»: – дівчата варили вареники з різним начинням, а потім розкладали попередньо помітивши перед котом і чекали котрого вареника вхопить кіт; якщо тварина надкусила вареника і покинула – то дівчина буде покриткою, якщо кіт з’їсть – то скоро святкувати весілля [3; 101].

Відзначимо, що вищевказані події є першими кроками у інтерактивній комунікації, яка сприяє вивченню традиційної культури Закарпаття молодим поколінням. Підкреслимо, що концепція «оживлення» експозицій музею прикладного мистецтва Закарпаття Мукачівського державного університету передбачає проведення майстер-класів, тематичних свят, відтворення елементів народної обрядодії на широкий загал.

Висновки. Підсумовуючи вищесказане, зауважимо, що система культурно-просвітницької діяльності щодо збереження, відродження і популяризації цінностей традиційного ремісництва та художніх промислів є на Закарпатті складовою частиною сучасного процесу відродження загальнонаціональної культурної спадщини українського народу. Розглянувши нові форми спілкування з відвідувачами, котрі активно використовуються в музеї прикладного мистецтва Закарпаття Мукачівського державного університету виявлено, що дані заходи мають художньо-педагогічну та виховну функції, сприяють поживленню міжкультурної комунікації, зростанню етнокультурної свідомості суспільства.

Список використаної літератури:

1. Зубар М. В. Музейна комунікація як інструмент творення музею—«третього місця». *Зб. наук. пр. «Сіверщина в історії України»*. Вип. 13. Глухів – Київ : Центр пам’яткознавства НАН України і УТОPIK, 2020. С. 393 – 396.
2. Музей прикладного мистецтва Закарпаття Мукачівського державного університету. URL: <https://msu.edu.ua/muzej-prikladnogo-mistectva-zakarpattya/> (дата звернення 12.12.2024 р.).
3. Oliinyk V. On the issue of realization of matrimonial deviations in the winter calendar rituals of ukrainians of

Transcarpathia. *Міжнар. наук. журн. «ОСВІТА І НАУКА»*. Мукачєво-Чєнстохова : РВВ МДУ; 2021. Вип. 2 (31). С. 99 – 103.

4. Рудєнко С. Б. Музей як медіум. *Міжнародний вісник: культурологія, філологія, музикознавство*. 2018. Вип. 2 (11). С. 35–40. Museum is a message.

5. Скрипник Г. А. Етнографічні музеї України : становлення і розвиток. *Велика українська енциклопедія*. URL: https://vue.gov.ua/Скрипник,Ганна_Аркадіївна (дата звернення: 12.12.2024).

6. Тиводар М. П. Етнографія Закарпаття: Історико-етнографічний нарис. Ужгород : Гражда, Вид. друге, змінєне і доп., 2021. 416 с.

7. Харковєнко Р. В. Актуальні питання стану справ у сфері охорони культурної спадщини в Україні. *Зб. наук. пр. «Сіверщина в історії України»*. Вип. 13. Глухів – Київ : Центр пам'яткознавства НАН України і УТОPIK, 2020. С. 7 – 14.

References

1. Zubar M. V. Muzeyna komunikatsiya yak instrument tvorennya muzeyu –«tret'oho mistysya». *Zbirnyk naukovykh prats «Sivershchyna v istoriyi Ukrainy»*. Vyp. 13. Hlukhiv – Kyiv : Tsentr pamyatkoznavstva NAN Ukrainy i UTOPIK, 2020. S. 393 – 396.

2. Muzey prykladnoho mystetstva Zakarpattya Mukachivs'koho derzhavnoho universytetu. URL: <https://msu.edu.ua/muzej-prikladnogo-mistectva-zakarpattya/> (data zvernennya 12.12.2024 r.).

3. Oliinyk V. On the issue of realization of matrimonial deviations in the winter calendar rituals of ukrainians of Transcarpathia. *Mizhnarodnyy naukovyy zhurnal «OSVITA I NAUKA»*. Mukachevo-Chenstokhova: RVV MDU; 2021. Vyp. 2 (31). S. 99 – 103.

4. Rudenko S. B. Muzey yak medium. *Mizhnarodnyy visnyk : kulturolohiya, filolohiya, muzykoznavstvo*. 2018. Vyp. 2 (11). S. 35–40. Museum is a message.

5. Skrypnyk H. A. Etnohrafichni muzeyi Ukrainy : stanovlennya i rozvytok / vidp. red. B. V. Popov; Akademiya nauk Ukrainy's'koyi RSR, Instytut mystetstvovnavstva, fol'kloru ta etnohrafiiy im. M. T. Ryl's'koho. Kyiv : Naukova dumka, 1989. 301 s.

6. Tyvodar M. P. Etnohrafiya Zakarpattya: Istoryko-etnohrafichnyy narys. Uzhhorod : Grazhda, Vydannya druhe, zminene i dopovnene. 2021. 416 s.

7. Kharkovenko R. V. Aktual'ni pytannya stanu sprav u sferi okhorony kul'turnoyi spadshchyny v Ukraini. *Zbirnyk naukovykh prats' «Sivershchyna v istoriyi Ukrainy»*. Vyp. 13. Hlukhiv – Kyiv : Tsentr pam'yatkoznavstva NAN Ukrainy i UTOPIK, 2020. S. 7 – 14.

UDC 069-027.541:74(477.87):719:908 (477)(045)

MODERN FORMS OF PRESERVATION AND POPULARIZATION OF FOLK CULTURE BY MEANS OF TRANSCARPATHIAN MUSEUM OF APPLIED ARTS OF MUKACHEVO STATE UNIVERSITY IN THE SYSTEM OF THE MONUMENT PROTECTION NETWORK OF UKRAINE

Oliinyk Viktoriia – Candidate in Culture studies, Associate professor, Associate professor of the Department of hotel – restorant and museum affairs, Mukachevo State University, Mukachevo

Shterr Diana – Candidate of Historical Sciences, Senior Lecturer of the Department of hotel – restorant and museum affairs, Mukachevo State University, Mukachevo

Zherebak Oksana – Leading Specialist of the Museum of Applied Arts of Transcarpathia Mukachevo State University, Assistant Professor of the Department of Hotel and Restaurant and Museum Affairs, Mukachevo State University, Mukachevo

The article considers cultural, recreational, artistic, educational and other forms of preservation and popularization of folk culture of the Carpathian region. The problems and prospects of collecting, preserving and studying monuments of folk crafts, carried out by the means of Transcarpathian Museum of Applied Arts of Mukachevo State University have been analyzed. It has been determined that the specificity of the activities of Transcarpathian Museum of Applied Arts of Mukachevo State University consists in a comprehensive display of national folk culture, reconstruction of folk traditions, household items, tools, applied art and is actively used in the educational process. It has been studied that the leading trends in the education of the younger generation of Ukrainians are the promotion of local folk traditions and customs, theatrical projects, and specialized master classes.

Key words: museum, exhibit, collection, folk culture, monument studies, monument protection network.

Надійшла до редакції 1.10.2024 р.

НОНКОНФОРМІЗМУ В ДИЗАЙНІ СЦЕНІЧНОГО ПРОСТОРУ	509
<i>ДЯДЮХ-БОГАТЬКО Н.</i> РЕКЛАМНІ НАПИСИ В ПРОЦЕСАХ ТВОРЕННЯ МІСЬКОГО ПРОСТОРУ	513
<i>ХОДОСОВ В.</i> РЕТРОСПЕКЦІЯ РОЗВИТКУ КІНЕТИЧНОЇ ТИПОГРАФІКИ ТА ЇЇ ЗАСТОСУВАННЯ В ДИЗАЙНІ	522
<i>СОЛОВІЙ І.</i> ПЕРЕОСМИСЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЕТНОКУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ В КОНТЕКСТІ СТАЛОЇ МОДИ	527
<i>WANG SHUANGHU, КРОВОТА Т.</i> СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ІНТЕРАКТИВНОГО ДИЗАЙНУ В МУЗЕЙНИХ ЕКСПОЗИЦІЯХ	534
<i>ДИХНИЧ Л.П.</i> КОМУНІКАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ МОДИ У ТВОРЧОСТІ МАРІЇ ГРАЦІЇ К'ЮРІ	542

НАПРЯМ «МУЗЕЄЗНАВСТВО. ПАМ'ЯТКОЗНАВСТВО»

Розділ І. МУЗЕЄЗНАВСТВО. ПАМ'ЯТКОЗНАВСТВО

<i>ПАПП В., БОШОТА Н., ПАУЛИК А., ПАЛИНЧАК-КУТУЗОВА В.</i> СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЦИФРОВІЗАЦІЇ МУЗЕЙНИХ КОЛЕКЦІЙ В УКРАЇНІ	552
<i>ЗАДОРОЖНИЙ І., МАЛЕЦЬ О., МОРГУН А., ОЛІЙНИК В.</i> РУКОПИСНІ ІРМОЛОГІОНИ – ВАЖЛИВІ ДЖЕРЕЛА ДОСЛІДЖЕНЬ ДУХОВНО-ПІСЕННОЇ КУЛЬТУРИ ЗАКАРПАТТЯ ХVIII-XIX СТОЛІТЬ	559
<i>МОРГУН А., ПРОКОПОВИЧ Л., ЧОРІЙ М., МАЛЕЦЬ О.</i> РОЛЬ ФОНДОЗНАВСТВА У ЗБЕРЕЖЕННІ ДОКУМЕНТАЛЬНОЇ ПАМ'ЯТІ СУСПІЛЬСТВА	564
<i>ПАУЛИК А., ШТЕРР Д., БОШОТА Н., ЧОРІЙ М.</i> РОЛЬ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УПРАВЛІННІ МУЗЕЯМИ	568
<i>ШТЕРР Д., ШИТІКОВА Т., ПАЛИНЧАК-КУТУЗОВА В., РОГЛЄВ Й.</i> МУЗЕЇ ЯК МАЙДАНЧИКИ ДЛЯ ДОСЛІДЖЕНЬ : НОВІ ПІДХОДИ ДО ЕКСПОНУВАННЯ ТА ІНТЕРПРЕТАЦІЇ	572
<i>ПАЛИНЧАК-КУТУЗОВА В., ОЛІЙНИК В., ШТЕРР Д., МОРГУН А.</i> ТЕОРЕТИЧНА ТА ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА ЗДОБУВАЧІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 027 «МУЗЕЄЗНАВСТВО, ПАМ'ЯТКОЗНАВСТВО» У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ	577
<i>ОЛІЙНИК В., ШТЕРР Д., ЖЕРЕБАК О.</i> СУЧАСНІ ФОРМИ ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ НАРОДНОЇ КУЛЬТУРИ ЗАСОБАМИ МУЗЕЮ ПРИКЛАДНОГО МИСТЕЦТВА ЗАКАРПАТТЯ МУКАЧІВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ В СИСТЕМІ ПАМ'ЯТКООХОРОННОЇ МЕРЕЖІ УКРАЇНИ	583

НАПРЯМ «МЕНЕДЖМЕНТ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

Розділ І. МЕНЕДЖМЕНТ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СТРУКТУРІ КУЛЬТУРИ

<i>МАКСИМОВСЬКА Н.</i> МЕНЕДЖМЕНТ СОЦІОКУЛЬТУРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В СУЧАСНІЙ СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ	587
<i>УВАРОВА Т.</i> КУЛЬТУРА І МЕНЕДЖМЕНТ У ВІТЧИЗНЯНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ : СТАН, ВИКЛИКИ, ПЕРСПЕКТИВИ	593
<i>ЛУЧИНСЬКА Л., ВИТКАЛОВ С.</i> КУЛЬТУРНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ГУЦУЛЬЩИНИ І ФОРМИ ЙОГО ПРЕЗЕНТАЦІЇ В СУЧАСНИХ УМОВАХ : УПРАВЛІНСЬКИЙ ВИМІР	604
<i>ДЬЯЧЕНКО Р., КОНОНЕНКО Л.</i> ІВЕНТ-ТУРИЗМ : ОСНОВНІ ПЕРЕВАГИ І ПЕРСПЕКТИВИ ПРОМОЦІЇ 610 <i>АНДРУШКО І, ВИТКАЛОВ В.Г.</i> ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ЯК НАПРЯМ КУЛЬТУРНОЇ ПОЛІТИКИ : ДОСВІД ТЕРНОПІЛЬЩИНИ	616
<i>КОЛОДЮК В.</i> АНАЛІЗ СУЧАСНИХ УМОВ ДІЯЛЬНОСТІ АРТИСТА В УКРАЇНІ : ТЕОРЕТИЧНО-	

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>